

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania Z. Ś.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Pile
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28
listopada 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu
z dnia 15 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 1216/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł z ustawowymi odsetkami za
czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia odwołującemu się
orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 1216/20, Sąd Apelacyjny
w Poznaniu w wyniku apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Pile,
zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt VII U
1819/19 oddalając odwołanie Z. Ś.

Decyzją z 5 czerwca 2019 roku, znak: [...], Zakład Ubezpieczeń
Społecznych Oddział w Pile z urzędu ustalił Z. Ś. wysokość emerytury przyznanej

od 1 października 2018 roku. Wskazał, że po korekcie wysokości składek na koncie, wysokość emerytury ubezpieczonego wynosi 545,03 zł. Jednocześnie organ podkreślił, że emerytura przyznana ubezpieczonemu od 1 października 2018 roku w kwocie 545,03 zł jest niższa od najniższej emerytury powszechnej, która wynosi 1.029,80 zł, wskazując przy tym, że organ zdecydował się jej nie podwyższać z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie udowodnił okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat. Przy ustalaniu podwyższenia do kwoty świadczenia najniższego, okresy składkowe przebyte po dniu 31 grudnia 1998 roku uwzględnia się w części odpowiadającej proporcji osiąganego wynagrodzenia do minimalnego wynagrodzenia, tj. za miesiące, w których składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe zostały opłacone od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników. Organ podkreślił również, że emerytura ustalona powyższą decyzją została zawieszona z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia uznając, że może być wypłacane tylko jedno - wyższe lub wybrane przez wnioskodawcę.

Od powyższej decyzji odwołał się Z. Ś. oświadczając, iż nie składał oświadczenia woli co do pobierania składek z wykonywanej pracy, w związku z czym bezpodstawnym jest, iż nie ma on prawa do skorzystania z dodatku do emerytury, co uważa za nierówne traktowanie obywatela Rzeczypospolitej Polskiej.

Pismem z 7 lipca 2019 roku odwołujący sprecyzował, iż wnosi o przyznanie mu zawieszanej emerytury z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazał, że powodem zawieszenia świadczenia jest pobieranie przez niego emerytury po zawodowej służbie wojskowej wypłacanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne.

Pismem z 18 stycznia 2020 roku odwołujący Z. Ś. wskazał, że jego odwołanie nie jest odwołaniem od decyzji ustalającej wysokość emerytury, tylko sprzeciwem od decyzji zawieszającej przyznanie owej emerytury.

Wyrokiem z 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt VII U 1819/19, Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu Z. Ś. prawo do wypłaty emerytury począwszy od 1 października 2018 roku (pkt 1), zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Pile na rzecz odwołującego Z. Ś. 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy, zarzucając mu sprzeczność ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału oraz naruszenie art. 95 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504); art. 2 ust. 2 oraz art. 98 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uznał apelację za zasadną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej wykładni przepisów prawnych w niniejszej sprawie, a w szczególności błędnie zastosował art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd odwoławczy zauważył, że Sądowi Najwyższemu zostało przedstawione zagadnienie prawne: „czy ubezpieczonemu, urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych poprzedzających zawodową służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługująca z tytułu powyższych okresów składkowych (art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z funduszu Ubezpieczeń Społecznych)”. Sąd Najwyższy w składzie zwykłym przekazał w/w zagadnienie do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego.

W dniu 15 grudnia 2021 r. Sąd Najwyższy podjął uchwałę w składzie siedmiu sędziów (sygn. akt III UZP 7/21), w której stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych w związku z art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.).

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko zawarte w powyższej uchwale oraz przyjął za własne wywody Sądu Najwyższego zawarte w jej uzasadnieniu, a w konsekwencji uznał, iż odwołanie było bezzasadne.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w niniejszej sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS budzącego poważne wątpliwości w świetle uchwalenia ustawy z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zasadę, że żołnierz przyjęty po raz pierwszy do służby po 1 stycznia 1999 r., a przed 1 października 2003 r., który ma co najmniej 25 lat służby, będzie mógł uwzględnić w wysłudze emerytalnej tzw. okresy pracy cywilnej poprzedzające lub przypadające po zwolnieniu ze służby, jeżeli jego emerytura będzie wynosić mniej niż 75% podstawy jej wymiaru, gdy dotychczasowa wykładnia przyjmowana przez Sąd Najwyższy podaje za cechę różnicującą żołnierzy będących w służbie przed 1 stycznia 1999 r. i przyjętych po tej dacie okoliczność, że żołnierz przyjęty po 1 stycznia 1999 r. nie miał możliwości doliczenia „cywilnych” okresów pracy do emerytury wojskowej, posiadał zaś uprawnienie do otrzymywania dwóch emerytur. W uzasadnieniu wyroku z 24 stycznia 2019 r. (sygn. akt I UK 426/17) Sąd Najwyższy przyjął, że kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (pobieraniem dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani

do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r., jest brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Z kolei w uchwale z 15 grudnia 2021 r. (sygn. akt: III UZP 7/21) Sąd Najwyższy za cechę różnicującą wskazane grupy żołnierzy wskazał zróżnicowanie ze względu na zachowaną w stosunku do jednej tylko grupy żołnierzy (przynajmniej potencjalną) możliwość zwiększenia emerytury wojskowej przez doliczenie do wysługi emerytalnej „stażu cywilnego”. Skoro zatem w/w ustawa z 12 maja 2022 r. umożliwiła żołnierzom powołanym do służby po 1 stycznia 1999 r. na uwzględniania w wojskowej emeryturze okresu „cywilnego” stażu emerytalnego, to utrzymany brak możliwości pobierania dwóch emerytur przez żołnierzy będących w służbie przed 2 stycznia 1999 r. prowadzić może do różnego traktowania tych grup żołnierzy z uwagi na datę przyjęcia do służby.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o:

- 1) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 2) oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 3) zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty

świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK

11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W niniejszej sprawie rozbieżności w orzecznictwie i wątpliwości interpretacyjne, na które powołuje się strona skarżąca, zostały już rozstrzygnięte uchwałą Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (OSNP 2022 nr 6, poz. 58), na co słusznie zwrócił uwagę Sąd drugiej instancji. W uchwale tej przesądzono, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego. Jak wskazał Sąd Apelacyjny, stanowisko wyrażone w powyższej uchwale ma zastosowanie do sytuacji odwołującego się, natomiast nie ma do niej zastosowania przywołana przez pełnomocnika skarżącego ustawa z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw. Stąd też należy wskazać, że pełnomocnik skarżącego stara się wykreować sztuczny problem interpretacyjny, który nie występuje w realiach niniejszej sprawy i w związku z tym nie może być podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9

ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[SOP]

[a!]